

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 37P/250/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117230306
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Cvengová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2018:6117230306.1

Uznesenie

Okresný súd Banská Bystrica v právnej veci starostlivosti o maloleté deti J., H., nar. XX. XX. XXXX a O., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zast. opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, deti matky H. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. O. 9, XXXXX P. FG, O. republika a otca T.. H. J., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XXX/XX, X., o návrhu otca na zmenu výchovného prostredia, takto

rozhodol:

U. vyhlasuje, že n e m á právomoc vo veci konať.
U. konanie vo veci z a s t a v u j e .

o d ô v o d n e n i e :

1. V priebehu konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 31P/117/2014 otec maloletých detí na pojednávaní navrhol, aby súd zveril maloleté deti do jeho osobnej starostlivosti. Podanie bolo zapísané ako nový návrh na zmenu výchovného prostredia.

2. Z opatrovaneckého spisu maloletých detí bolo zistené, že na tunajšom súde prebiehali viaceré konania ohľadom starostlivosti o maloleté deti. Maloleté deti pochádzajú z rozvedeného manželstva a na čas po rozvode boli zverené do osobnej starostlivosti matky. Rozsudkom č.k. 31P/181/2010-272 zo dňa 02. 05. 2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15CoP/53/2012 zo dňa 14. 11.2012 bol zamietnutý návrh otca na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 32P/135/2012-72 zo dňa 14. 12. 2013 bola schválená dohoda rodičov o zmene úpravy styku otca s maloletými deťmi. Rozsudkom č.k. 32P/363/2013-152 zo dňa 13. 03. 2014 bol návrh otca na zmenu výchovného prostredia zamietnutý. Konanie o zníženie výživného vedené pod sp. zn. 32P/245/2016 a konanie o zmenu úpravy styku vedené pod sp. zn. 32P/18/2014 boli z dôvodu späťvzatia zastavené. Konanie o výkon rozhodnutia boli už taktiež ukončené.

3. Z registra tunajšieho súdu súd ďalej zistil, že rozsudkom Okresného Banská Bystrica č.k. 31P/117/2014 - 194 zo dňa 24. 06. 2015 súd povolil vystaňovanie maloletých detí na územie Talianskej republiky a uznesením č.k.31P/117/2014-214 zo dňa 19. 08. 2015 udelil súhlas matke maloletých detí na dočasné vycestovanie maloletých detí z územia Slovenskej republiky na územie Talianskej republiky. Rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu č.k. 13CoP/59/2015 zo dňa 13. 10. 2015 nadobudol právoplatnosť v časti povolenia vystaňovania maloletých detí dňa 21. 10. 2015.

4. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

5. Podľa § 161 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky"). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

6. Podľa § 9 Civilného sporového poriadku, ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

7. Podľa čl. 8 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „nariadenie“), súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

8. Podľa čl. 12 ods. 3 nariadenia, súdy členského štátu majú takisto právomoc v otázkach rodičovských práv a povinností aj v iných konaniach, ako sú konania uvedené v odseku 1 (konanie o rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva), ak:

a) dieťa má vo vzťahu k tomuto členskému štátu podstatnú väzbu, najmä na základe skutočnosti, že jeden z nositeľov rodičovských práv a povinností má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte, alebo že dieťa je štátnym príslušníkom tohto štátu;

a

b) všetci účastníci konania prijali právomoc súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania, a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.

9. Podľa čl. 13 ods. 1 nariadenia, ak nemožno určiť obvyklý pobyt dieťaťa, právomoc nemožno založiť podľa článku 12 (dohoda o súdnej právomoci), právomoc majú súdy členského štátu, v ktorom sa dieťa nachádza.

10. Podľa čl. 17 nariadenia, ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

11. Podľa prvej vety bodu 12 nariadenia, kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností upravené týmto nariadením sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti.

12. Aby súd mohol vo veci konať, musia byť splnené podmienky konania, na splnenie ktorých súd prihliada kedykoľvek za konania. Jednou z podmienok konania je aj existencia súdnej právomoci. Nedostatok súdnej právomoci je neodstrániteľným nedostatkom konania, ktorý keď súd zistí, nemôže vo veci konať a konanie musí zastaviť. V prípade veci s cudzím prvkom, ktorá môže byť daná s ohľadom na účastníkov konania alebo vzhľadom na predmet sporu, či iné okolnosti, súd postupuje podľa mnohostranných, či bilaterálnych zmlúv, ktorými je štát viazaný.

13. V danej veci sa jedná o konanie vo veci starostlivosti o maloleté dieťa, v ktorom sa otec maloletých detí domáha zmeny výchovného prostredia. Maloleté deti aj ich rodičia sú slovenskými štátnymi občanmi, otec žije na Slovenku, matka s maloletými deťmi v Taliansku. Nakoľko sa jedná o konanie o zmenu výchovného prostredia s cudzím prvkom a Slovensko i Taliansko sú členmi Európskej únie, súd aplikoval v danej veci nariadenie, ktoré má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

14. Pre určenie právomoci v tomto konaní je potrebné vychádzať z čl. 8 nariadenia, ktoré zakotvuje všeobecnú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorá je daná obvyklým pobytom dieťaťa v čase začatia konania. Výnimky z všeobecného princípu právomoci ustanovujú čl. 9, 10, 12 a 13 nariadenia. V čl. 9 nariadenia je upravené zachovanie právomoci počas trojmesačného obdobia po presťahovaní dieťaťa do iného členského štátu. Čl. 10 rieši súdnu právomoc v prípadoch únosu dieťaťa. Čl. 12 upravuje dohody o súdnej právomoci a čl. 13 priznáva právomoc súdom členského štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, ak nemožno obvyklý pobyt dieťaťa určiť. Vychádzajúc z odbornej literatúry a súdnej judikatúry pojem obvyklý pobyt nie je presne definovaný v žiadnej právnej norme. Za obvyklý pobyt nie je možné automaticky považovať trvalý pobyt alebo bydlisko maloletého. Obvyklý pobyt nemožno stotožniť ani s výrazom bydlisko, ktorého súčasťou je úmysel v mieste bydliska sa zdržiavať. Skutočnosť, kde má maloleté dieťa obvyklý pobyt je potrebné určiť na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého prípadu, pričom obvyklým pobytom maloletého by malo byť miesto dieťaťa, ktoré zohľadňuje rodinné, školské, sociálne väzby dieťaťa zosobňuje centrum jeho každodenného života.

15. Pre určenie právomoci v zmysle čl. 8 Nariadenie je rozhodujúce určenie obvyklého pobytu v čase začatia konania. Konanie o zmenu výchovného prostredia sa začalo na základe návrhu maloletých detí v roku 2017. V tom čase maloleté deti už dva roky žili v Talianku, kde sa presťahovali s povolením súdu. V Taliansku žili a aj naďalej žijú v spoločnej domácnosti s matkou, jej manželom a nevlastným bratom. V Talianku navštevujú školské zariadenie, záujmové krúžky, je im tam poskytovaná zdravotná starostlivosť. Maloleté deti žijú v Taliansku už dlhodobo, majú tam rodinné aj sociálne väzby. Na Slovensku nemajú už žiadne aktivity, navštevujú ho z dôvodu rodinných väzieb a za účelom stretávania sa s otcom a príbuznými.

16. Súd ďalej skúmal vyššie uvedené výnimky z určovania právomoci a zistil, že v danom prípade nie je splnený ani jeden z princípov určených v čl. 9, 10, 12 alebo 13 nariadenia. Článok 9 nariadenia nie je možné aplikovať, nakoľko od legálneho vycestovania maloletých detí na územie Talianskej republiky uplynula už dlhšia doba ako tri mesiace. Maloleté deti neboli do Talianska premiestnené, ani v ňom nie sú zadržované neoprávnene, čo vylučuje aplikáciu čl. 10 nariadenia. V prípade dohody o súdnej právomoci podľa čl. 12 ods. 3 nariadenia, musí súd konštatovať, že je splnená podmienka uvedená v čl. 12 ods. 3 písm. a) nariadenia. Deti majú podstatnú väzbu aj k Slovenku, nakoľko sú slovenskými štátnymi príslušníkmi a obaja rodičia, ako nositelia rodičovských práv a povinností sú tiež slovenskí štátni príslušníci. Avšak nie je splnená podmienka daná čl. 12 ods. 3 písm. b) nariadenia, pretože v čase začatia konania nebola prijatá právomoc slovenského súdu výslovne ani iným jednoznačným spôsobom. Ohľadnuc od uvedenej skutočnosti je súd toho názoru, že v danom prípade by dohoda o súdnej právomoci nebola v záujme maloletých detí, a to s poukazom na kritérium blízkosti, ktoré je s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa prvoradým kritériom pri určovaní právomoci (bod 12 nariadenia). Súd je toho názoru, že v záujme maloletých detí je, aby konanie o zmenu výchovného prostredia bolo vedené na súde, v členskom štáte ktorého sa maloleté deti zdržiavajú, a to z dôvodu potreby vykonania sociálneho zisťovania v rodine maloletých detí a vykonania pohovorov s maloletými deťmi na orgáne sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže.

17. Na základe vyššie uvedených skutočností súd zastáva názor, že u maloletých detí došlo k legálnej zmene obvyklého pobytu. V otázke určenia právomoci súd aplikoval článok 8 Nariadenia, nakoľko v čase začatia konania bol obvyklý pobyt maloletých detí v Talianku a právomoc konať a rozhodovať v konaní o zmenu výchovného prostredia majú súdy podľa obvyklého pobytu maloletých detí, teda súdy v Taliansku. Súd preto s poukazom na čl. 17 nariadenia vyhlásil, že nemá právomoc konať v tomto konaní a konanie v zmysle § 161 ods. 2 CSP a § 9 CSP zastavil z dôvodu nedostatku právomoci súdu Slovenskej republiky vo veci konať.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici (§ 362 ods. 1, prvá veta CSP). Odvolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada (§ 125 ods. 1, 2 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 1, 2 CSP). Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).